

CENCERRADA SOMANAL—PR' OS XUEVES D' O ANO TODO;—GRATIS, OS QUE DEN UN REAL;—
Y-ÓS QUE NON... CINCO CAS SOLO.

CONFIDENCIAS D' UN RATO

—¡Socorro! ¡Socorro! ¡Socorro!...

A estes berros dados por unha vos de frautin chilón que s' engravaba n-o cerebro, despertei despavorido cando aínda estaba n-a metá d' o sono, decatándome de qu' unha numerosa colonea de ratós habia invadido a alcoba en qu' eu dormía.

Eu, sin que sexa votarmas de valente, non teño medo ós ratós; e hastra decraro que si non me son moi simpáticos pol-as raterías que fan, ó menos móvenm' a coreosidá, porque teño certas aficiós naturalistas, o modo de sér e vivir d' estes ladrós nouturnos.

Tan grande era o escándalo qu' armaban sin respecto á miña humana individuoalidá, que non poiden menos de pensar:

—Vaya; esta é unha revolucion: os ratós. ó modo d' os políticos que nos comen e nos beben, pronunciáronse tamen.

Alcendín a lus pra cerceorarme de si afeutivamente os ratós representan tamen as comedeas e traxedeas políticas que nos, e quedeime c-un palmo de naris contempland' o espetáculo que s' ofreceu os meus ollos.

Mais de duas ducias de ratós moi locios e cheos á conta d' os descoidos d' as amas de casa tiñan acorrallado á un semellante seu que pol-o pelado e as enrugadas d' o seu corpo denotaba ser moi vello, como si dixéramos un membro inútil pr' o corpo social, e como tal condenado á morte, pois os ratós rixinse n-esto pol-as leyes de Licurgo.

Eu creyo qu' a caridá verdadeira debe ter consideración por total-as criaturas que sinten; e n-esta crécia intereseim' en seguida por aquel probe reo, pois onde queira qu' a forza s' impón á debilidá, existe a inxusticia.

Non tiyen mais que facer que coller un lorcho de debaixo d' a cama e tiralo ó corro indisciplinado, pra que todos fuxisen, menos o rato *seusagenario*, que xa

pol-a velles xa pol-a paliza que lle diran quedouse quedo n-o sitio.

Erguinme e púxeme á contemplar aquel inválido roedor; estaba tan magoado que n-a miña conciencia supuxen qu' era unha boa obra rematalo d' un pau. Ibao á facer así, e n-o momento en que cimbraba o pau n-o aire oubín unha voseciña com' a d' unha *la berca sábea*, que n-a mesma fala en qu' esquirbo esta virídica hestoria, e con pronunciación algo estranxeira, díxome:

—¡Por todol-os dioses d' o mundo, non me mates!

¿Qué fariades vosoutros oubindo falar á un rato? Crieriades qu' era unha meiga, o trasno, unha y-alma d' outro mundo? Pois eu non creín mais sinon qu' era un rato... estudiado e sabido, quizaes bachiller ou licenciado, e creín tamen qu' era caso de conservarlle a vida, coidaló e parrafear co-él.

—Rato de todol-os demos,—lle dixen,—¿eres un espírito encarnado en tan cativo corpo, ou qué deño eres?

—Non son mais qu' un probe rato que xa vai pr' as encrobas; pro a miña velles é tanta como non te podes figurar. Fun contemporáneo d' o célebre nigromántico e manetizador Xosé Bálamo, e á él debo a miña lonxibidá e o don de falar.

—¡Conta, conta!—díxenlle tod' admirado.—E si queres repoñer as forzas pide por esa boca o que mais ch' apeteza.

—Pois dame un biscoito mollado en bó viño, qu' eso me dará refolgo.

A falta de biscoitos dinlle unha filloa resésaga que sobrava d' o antroido, remollada en mistela d' a d'o señor Bravo.

Cometina, lameuse os bigotes, dou catro brincos pr' estirar os membros, e prantándose en riba d'a mesa n-unha postura ratoxil, mentras eu m' acomodaba n-o leito, escomenzou así:

En primeiro lugar as de saber qu' eu non son español. Nacín n-as letrinas de París, que n-este gran

pobo son nosa nacionalidá, dend' a que temos millós de galerías que comunican co-as habitaciós d' os homes. Aquí vin por un descoido meu, pois buscando unha noite que roer drento d' a ucha d' os fondos d' un banqueiro, un empregado d' a casa qu' arrebañon os capitales, tróuxome metido n-un rolo de billetes de banco, escapándom' eu por milagre n-o momento en qu' él' véndose xa ssguro n-estas terras, quixo contar os billetes.

Esto pasoume fai xa un puñado d' anos; e dende enton din n-a manía de viaxar, meténdome pra logralo n-os equipaxes d' os viaxeiros, e preferindo sempre, ós que fuxian por política, pois estes como non lles cabe unha palla por salvo a parte, non están pra cazar ratós.

Así foi que cando veu a Groriosa, elixin d' entre o fato de comilós que fuxian á queima á Gonsales Bravo, acomodándome n'unha papeleira antre númaros d' o seu preódico demagogo *O Guirigay* e órdenes d' arresto contra os liberales firmadas mais tarde por él.

¡Cántos sacretos d' Estado sorprendín revolvendo aqueles papeles! Habia en algús tantas infamias que non m' atrevín á roelas por medo á reventar. En fin, cousas d' a política.

Chegamos á París, e comprendendo eu qu' os paxaracos aquéles non deixarian de intrigar pra atrapar outra vez a granxeria que perderan, avicindeíme n-o mueble c-o propósito de pillar os cabos soltos d' aquela madeixa.

Os poucos dias xa soupen cal era o plan de campaña contr' a democracia: fomentar a insurrección calrista; subvervar as capitales c-o agallo d' o canibalismo, axudar ós filibusteros en Cuba; asesinar ós patricios que non se poideran comprar (como lle pasou á Prin); en fin, queimar, ensangrentar, emprobecer o país, pra qu' él mesmo pidise a pas d' as cadéas.

A. V. T.

(Continuaráse.)

A FADA D' OS MONTES.

Virxen divina, de leves alas,
Que alegre voas n' o doce Abril,
Fendendo ó vento con vellas galas
Desconecida, presta e xentil:

Virxen qu' as veces no espacio culto
D, as verdes agras costumes voar,
E as veces n' o aire d' o monte inculto
Te soes sin trazas evaporar:

D' as tuas alas o doce ruído
E d' o teu paso o grato son,
Que n-o percibe o atento oído,
Mais que só o sinte o corazón;

Oin mil veces n' a miña infancia,
N' os patrios montes d' a verde Erin
D' a tua veste sentiñ á fragancia,
Cando pasabas por xunta min.

Non sei que eres; non sei á donde
Ou vas ou tornas, nin por que ley;
Nin sei se antes, nin como ou donde,
Nin en que antigo tempo t' achey:

Se foi na ganda do Carboeiro,
N' os verdes d' Oca ou de Buxan;
Ou n' as alturas de Portomeiro,
Ou entre as brétomas de Barrañan:

Se n' as agrestes debesas d' o Esto,
N' o chan de Brántuas ou d' Angeriz;
Se n' as pendentas de Corcaesto,
Ou sobre o cume do Gomariz:

N' a vespertina marina bruma,
Do prado mole n' a tenra cór;
D' algún escollo n' a branca espuma
De casta estrela n' o resplandor;

N' o son das follas armoniosas,
N' a voz dos pinos c' o vento Soán;
N' o horror d' as furnas, n' a cór d' as rosas,
N' a cór d' as olas d' o San-Adrián.

N' o sei... mais teño á tua historia;
Non sei tampouco dond' a prendi;

Nin sei de certo por qu' a mamoria
Dolces lembranzas garda de tí.

Quezais celeste reminiscencia
Es d' outra vida, que pasey xa;
Non sei quen eres; quezais presagio
D' outra existencia qu' inda virá.

Virxen d' os celtas d' a migos astros
D' os nobles celtas fortes é bós,
Quezais habitas nos verdes castros,
Genio d' os nosos grandes avós.

E pois n' a cárcel que o hom' encerra
Pracer non acha, tregua ou solaz;
Deten un pouco n' a escura terra
A tua fagente carreira audaz.

E ¡adíos! decindo o escuro e denso
Confin que o home sóle habitar,
Nos lanzaremos n' o espacio inmenso,
Do van collidos voando á par.

EDUARDO PONDLE.

DE, SIN, SOBRE OS GUMPREMENTOS.

—Beso á Vdes. a man.

—Bésenos vosté o... a Q., qu' é d' a mesma lan—responderánme vostedes.

É mal falado; pro sóbralles razón.

Pois señor; ¿quén me manda á min dicir unha mentira tan manefesta, sabendo que si eu lle bicara a man á algús gomitaba os bofes?

—Señoras: beso é Vdes. os pés.

Si algunhas adorabres criaturas, ás que nosoutros os homes, pagados d' a admiración que se debe á hermosura, lles bicaríamos... calquer cousa, nos pegasen c-o cheirume d' o pé n-a narís, non nos quedaria gana de repetir somellante tontería.

Filosofemos.

As parolas e fórmulas convencionales que s' usan n-a sociedade deberon seu orixen á falta de talento pra espresarse e predocirse.

Foron com' as pregarías que se dirixen á Dios, que debendo variar segun os sentimentos, as situacións e as ideas que cada cal se forma d' a Divinidá, teñen qu' axustarse a fórmula de

"Padre nuestro que estás en los cielos..." etc.

A FULIADA

Algús dirán:—Os cumprimentos demostran cultura.

Nego.

Non hay persoa cursi, rufian, axuda de cámara, doncella, rapaza de sala, camareiro, cocifeiro, lavandeira, mandadeira, etc., que non conoza, use e abuse d'a retaila d' os saludos.

Persoa ceremoneosa demostra qu' está ocasea,—di o refran.

¿Cómo non hemos de mentir cando necesitamos fabelo, si mintimos cando non nos fai falla?

Aquí nos tendes á nosoutrol-os preodistas (?), por exemplo: falamos d' a morte d' un enemigo ou d'unha persoa que non conecemos, e sin saber si ten familia ou non, escápasenos o consabido estribillo: "Acompañamos á súa afrixida familia n-o profundo door"... etc.

Trátase d' un casamento n-o que figuran un rival noso e a novia qu' él nos birlou, y-estampamos a fórmula "deseamos á felis parexa longa luna de mel."

¿Pois que me contan vostedes d' os cumplimentos pra despedirse?

¿Cantas frases de caixon repetidas cen veces c-o mesmo sonsonete con que se reza a letanía!

Cantos apretós de mas e de mais antr' os homes, e cantos bicos de Xudas antr' as mulleres; bicos dados ás veces por uns lábres de mel, qu' alritan os nervios d' un home ó ver como se perden sin froito n-o vacío d' a insensibilidá.

Dempois, volta ó rosario d' os cumpridos.

—Xa sabe vosté onde ten a súa casa (xa ch' creo, á non ser tolo).

—Mande vosté o que guste (non sendo paus).

—A ver si ven mais gordo! (insulto se chama esta figura).

—A ver si lle baixan as carnes qu' está moi grosol (anque fora o porco d' a rifa).

—Moitos recordos, moitas espresións, moitas apertas, moitos bicos á.... (ó demo qu' os leve á todos).

Voull' á dar un corte á este asunto porque senon seria conto de nunca acabar, pro facendo costar unha cousa: qu' hay que distinguir os cumplimenteiros d' as persoas que chamamos atentas. Estas últimas concen o ridículo en que se poñen as outras, como persoas superiores que son, e teñen frases que lles son propeas, e como non usan as de caixon, nada pode saber si din ou non o que sinten.

A. V. T.

BOMBAS SIN BOMBO

A compañía cómico-dramática que por espaseo de mais de dons meses proporcionou ó público de Betanzos a mais instrutiva, moralizadora e agradabre distracción, cal é a d'o treato, cando a decramación está encomendada á artistas de tanto méreto com' eles, rogounos ó marchar que fixésemos público sen recoñecemento pol-o agasallo e aceutación que se lles dispensou aquí, y-ó mesmo tempo que, n-o seu nome, demos a mais cordeal e afetuosa despedida á todas aquelas persoas d' as qu' habendo recibido mostrás d' aprecio e amistá, non poideron despedirse pol-a premura d' o viaxe.

Ó mesmo tempo que cumprimos co-este deber, la-

mentando que tan pronto nos houberan abandonado tan consumados como simpáticos artistas, facemos votos porqu' o éisito os acompañe por onde vayan, e porque volvan á esta pronto pra ser de novo apraudidos e estreitar amistades.

Teño eu unha rapariga
(quero dicir, n-o entrecexo),
que ten a cutis tan branca,
que ten o pelo tan negro,
unha boquiña tan cuca,
uns ollos tan picarescos,
as meixelas rosadiñas,
labres frescos e bermellos;
un corpo qu' así se move
(despensar o movemento))
dende babor á estribor,
cal o pino cimbra o vento.
En fin, me quere á min tanto,
tanto, que ¡lévem' o demo!
si d' o nome d' o meu santo
s' acorda' anqu' eu a cortexo.
Un mociño moi pranchado,
espigado anque tatexo
qu' as veces sole dicirle:
"Ma-ma-noe-noe-la, te quero"
petouille n-o corazon.
¡A saber qué pensamento
se levará a rapariga
ó casarse c'un tatexo!
Eu sei que marchan os deus
de bracet e de paseyo,
cal si a femia d' o gorrión
s' axuntara c-o bencexo.
Dí o refran que Diol-os cria
e s' axuntan os xemelos,
y-eu digo qu' é mais verdá
que se buscan os extremos.
Ela é unha lebre corrida
que dorme c'un ollo aberto,
y-ó asegurar compañía
dará auciós ós compañeiros.

Cada home ten seu modo e maneira de matal-as pulgas.

Oude chifrase.

O director d' *As Morriñas*, ese lexuga-papés, que se lle mete n-a trola ser algo, téñ a chifradura d' os certámes. Pr' o domingo hay un de copras gallegas referentes ó *Mayo* n-a redacción, emprenta, adiministración e encoadernación d'o referido papel.

As copras, seyan ou non orixinales, serán regueifadas por parexas de nenas e nenos.

O premio d' honor son, pesetas 3
O acésit " 150

¡O qu' esta xente mètese n-a moéda por figurar!

Eu sei d' uns rapaces que cantarán *O Mayo* de Curros Enríquez, d' aquel poeta gallego que medrou c-o rayo ou centella d'a escomunión.

¡E ganarán o premio, x' o creo!

E VAYA D'HOVOS

Vendíxom' a casa
 O pasado Outono,
 E libroum' a muller que tivera
 Os demos n-o corpo,
 Soasmente cantando uns latins
 que chaman responsos.
 ¡Moito val, moito val o seu tío!
 —Dixo Xan d'o Coto
 A sobriña d' o crego qu' estaba
 oubindo tal conto.—
 —Eu non sei si lle dé de regalo
 O rabo d' o porco,
 Y-aló pr' a Pascoa
 Un goxo d' hovers.
 —Eso non,—lle repuxo' a sobriña—
 Pois xnralo podo,
 Que tén o meu tío, como ningunoutro,
 Hovos abondo.

Cando s' está detrás d' o mostrador
 é menester gastar menos... *humor*,
 qu' é unha gracia pr' a venda desgraciada
 soltar ó comprador a carexada,
 e non pegan rilinchos d' égoa brava
 n-a que fina se xusga e tal se gaba.
 Hoxe me calo ónde, quén e cando
 por si este aviso as pode ir enmendando;
 mais si rincinde n-esa monería
 á vergonza sairán calquera día.

O MAYO

Est' é o Mayo
 Rapazas garridas,
 O Mayo d' Arzua
 Qu' escrib' as Morriñas.
 Vinde velo
 Qu' home longo,
 Que bonito
 E que bó mozo.
 Cantade meus queridiños
 E facer fuliada,
 Qu' anque montañés, ben sei,
 Chóscarll' ó ollo a' s rapazas,
 —Est' é o Mayo
 De froles cheirosas,
 Mal trasno te leve
 Langran d' a Rua-Nova,
 Est' é o Mayo
 Señora, é,
 Que ven d' a montaña
 Buscando parné.
 Cantade meus queridiños
 Hoxe non teño que darvos
 N' hay rapaza que me pague
 O título d' A... fogalo!
 Est' é o Mayo
 Rapás gonzaguista

Que foi benemérito
 E dempois calrista.
 Vinde velo
 Qu' home longo,
 Ten boas barbas
 Y-é bó mozo.

Quen queira facer mellores *Mayos* que vaya poñer
 faixas "*O Sigro Futuro*" é ganará a s tres pesetas d' o
 prémeo.

Imp. d' A. Amenedo Ponte.

Soportás d' o Campo, 7

TEODORO DO CAMPO

—Segunda Colexa.—

UNHA GRAN PARTIDA DE VIÑO NOVO
 DE TORO, SUPERIOR

á 6 cadelas pequenas neto

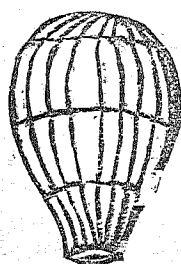
—e por maór á 36 reás a cántara.—

Valdeorras á real.

Grobos

froles e

farós

Ramos

adornos

pra
eirexas

CRAUDINO PITA—Rua d' o Rollo

EN LA ACREDITADA BODEGA

FRANCISCO D' A REINA

Se ha recibido una gran partida de VINO
 DE TORO, SUPERIOR, que no admite
 competencia en cuanto á pureza, sabor y
 de más cualidades, expendiéndose éste y
 el del país á los precios siguientes:

Vino de Toro.	0'25 ps.
Id. del país.	0'20
Id. de Toro, cántara.	8'75
Id. del país, id.	7'00

No olvidarse: Ruatraviesa, bodega llama
 FRANCISCO DA REINA